

Tapio

No 24 – 10.6.1876

Työmiehen yhteiskunnallinen tila Amerikassa.

Itään palautunut pieneltä matkalta Lowell'iin ja Lawrence'niin, tahdon nyt kirjoittaa mitä siellä olen nähnyt.

Lowell ja Lawrence, ajattelee moni lukija, mitä ne ovat? Ne ovat kaksi keskinkertais- ta kaupunkia muutamia peninkulmia pohjoiseen päin Boston'ista. Edellisellä on 40,000 ja jälkimmäisellä 32,000 asukasta. Heidän arwonsa rahassa on 155 ja 95 miljoonaa markkaa, paitse kaikki weroton omaisuus alle 5,000 markkaa. Siis rikkaudenkaan puolesta he eivät ole warsin etewiä. Mutta heillä on arwoisuutensa, ollen kaksi suurempia tehdas-kaupunkia koko Massachusets'issa.

Olletikin pumpuli- ja willakehruuhuoneet kuokoistawat täällä. Lowell'issa ainoastaan on semmoisia 11 suurta, paitse joukko pienempiä. Joka päivä on 600,000 kierutinta ja 14,000 kangaspuuta liikkeessä. 52 turbiniratasta ja yhtä monta höyrykonetta panewat heidät liikkeelle. Wuotimen valmistus on kylliksi kolme kertaa wyöttämään koko maapallon. Tämä waan Lowell'issa. Lawrence ei paljoa anna perään, waikka se on aiwan uusi kaupunki. Sen wäkiluku on saman wertainen kuin Helsingin, mutta mitä itään tulee, lukee se sántilleen yhtä monta vuosikymmentä kuin Helsinki wuosisatoja. W. 1843 oli samanimisellä kylälällä 100 asukasta, w. 1855 oli kaupungilla 16 ja tätä nykyä 32 tuhatta. Se on ”dankee,” *) arwettiin.

*) Dankee'iksi nimitetään yhdyswaltain pohjoisimpain waltioin asukkaita. Kääntäjän muistutus.

Tehtaat owat keskipaikat ja elähyttävät elementit näissä paikkakunnissa. Kello ½5 aamusella antawat kaupungin kellot ensimmäisen ilmoitus merkin työhön, joka kestää 9:sään asti illalla, jolloin pikkukaupunkein tawan mukaan ilta-kello kehoittaa asukkaat lewolle. Päiwän kuluessa owat kadut wäettämiä, mutta illoin, työn päätettyä ja iltaisen tahi teeweden nautittua, wilisee niillä mies- ja naiswäkeä, joita wapaina tehtaiden yksitoikkoisesta hälinästä ja lämpimästä hakewat wirkistystä raittiissa ilmassa tahi menewät sisään johonkuhun kirjastoon eli lukusaliin, saadaksensa eläkettä henkiselle ihmiselleen.

Työmiehen yhteiskunnallinen tila Amerikassa.

Itään palautunut pieneltä matkalta Lowell'iin ja Lawrence'niin, tahdon nyt kirjoittaa mitä siellä olen nähnyt.

Lowell ja Lawrence, ajattelee moni lukija, mitä ne ovat? Ne ovat kaksi keskinkertais- ta kaupunkia muutamia peninkulmia pohjoiseen päin Boston'ista. Edellisellä on 40,000 ja jälkimmäisellä 32,000 asukasta. Heidän arwonsa rahassa on 155 ja 95 miljoonaa markkaa, paitse kaikki weroton omaisuus alle 5,000 markkaa. Siis rikkaudenkaan puolesta he eivät ole warsin etewiä. Mutta heillä on arwoisuutensa, ollen kaksi suurempia tehdas-kaupunkia koko Massachusets'issa.

Olletikin pumpuli- ja willakehruuhuoneet kuokoistawat täällä. Lowell'issa ainoastaan on semmoisia 11 suurta, paitse joukko pienempiä. Joka päivä on 600,000 kierutinta ja 14,000 kangaspuuta liikkeessä. 52 turbiniratasta ja yhtä monta höyrykonetta panewat heidät liikkeelle. Wuotimen valmistus on kylliksi kolme kertaa wyöttämään koko maapallon. Tämä waan Lowell'issa. Lawrence ei paljoa anna perään, waikka se on aiwan uusi kaupunki. Sen wäkiluku on saman wertainen kuin Helsingin, mutta mitä itään tulee, lukee se sántilleen yhtä monta vuosikymmentä kuin Helsinki wuosisatoja. W. 1843 oli samanimisellä kylällä 100 asukasta, w. 1855 oli kaupungilla 16 ja tätä nykyä 32 tuhatta. Se on ”dankee,” *) arwettiin.

Kumpaisessa kaupungissa on luonnollisesti julkinen, kaupungilta ylläpidetty, kirjasto, joka ynnä lukusali päiwät läpensä on jokaiselle mak- sutta awoinna. Lowell'issa on sen ohessa yksi- tyinen kirjasto (13,000 nidettä), jonka omistaa eräs työmiehen yhtiö. Jokainen, mies tai nainen, pääsee jäseneksi, kuin waan suorittaa määrätyn maksun, joka wuodelta tekee 1½ päiwän paikka- rahan. Sisäänkarttuneilla rahoilla kustannetaan ei ainoastaan kirjasto, mutta myöskin sangen suuri, huonekaluilla hywästi warustettu, lukusali sanomalehtiä warten ja kaunis halli (suuri sali) kokouksia warten. Tässä määrätään talwenkin kuluessa luento-kurssit eri aineissa. Joka kurssil- ta maksetaan erittäin 1 päiwän paikka- raha. Wä-

listä aikaansatetaan tyydyttäväisiä soittajaisia. Lawrence'ssa pidetään kaupungin toimittamia luentoja, joiden kustannukset maksetaan sitä tarkoitusta varten lahjoitetusta varastosta. Arvoisimmat luennon-pitäjät tunnetaan ja palkitaan hyvästi. Pilettiä jaetaan ilmaiseksi tahi hywin halpaan maksuun erityisiin tehtaihin aina heidän henkijoukkonsa mukaan.

(Jatketaan.)

SATAKUNTA.

N:o 133. – 8.11.1892

Pohjois-Ameriikan työväen-olot.

“Times” sisältää otteen eräästä huomiota herättävästä Chicagon brittiläisen konsulin tekemästä selityksestä, jossa tehdään selkoa työmies-olosuhteista Ameriikassa ja siirtolaisten toiveista niissä valtioissa, joiden keskustana Chicago on. Brittiläinen konsuli lausuu m.m. seuraavaa:

Englannista puhutaan paljon Chicagossa ja muissa unionikaupungeissa maksettavista korkeista työpalkoista, mutta huomioon on myöskin otettava työn epäsäännöllisyys ja elintarpeiden kalleus.

Viimeisinä vuosina on suuria siirtolaissparwia keräytynyt Chicagoon kaikista vanhan maailman osista. Monet eivät osanneet maan kieltä ja tulivat maista, joissa maksettiin pientä työpalkkaa, jonka tähden he tyytyivät vähempäänkin palkkaan. Tämän seurauksena on ollut, että tätä nykyä työmarkkinat, etenkin Chicagossa, ovat täynnä työväkeä.

On sattunut ja sattuu edelleenkin suuria taloudellisia muutoksia. Siksi onkin kaikki työjonkunlaisessa muutostilassa. Työnteko-järjestelmät ovat muuttuneet, ja työntekoon, johon muutamia vuosia takaperin tarwittiin täysin oppineita käsityöläisiä, ei tarwita enään semmoisia. Nyt voi usein lapsi toimittaa täysin saman tehtävän, johon ennen tarwittiin useampia miehiä. Iowan työkomisario selittää, että lasten työ on suuresti kasvamassa, ja että työmiehet joutuivat leiwätömiksi uusien ja parannettujen koneiden tähden. Hän wiittaa myöskin rangaistuswankien töihin ja siirtolaistulwaan. Työpalkka alenee yhä, tehtaita suletaan hintoja korottaakseen ja kaikki wätytyvät kaupunkeihin. Olot pakottawat tuhansia tarjoutumaan töihin mistä hinnasta tahansa.

Pohjois-Ameriikan työväen-olot.

„Times” sisältää otteen eräästä huomiota herättävästä Chicagon brittiläisen konsulin tekemästä selityksestä, jossa tehdään selkoa työmies-olosuhteista Ameriikassa ja siirtolaisten toiveista niissä valtioissa, joiden keskustana Chicago on. Brittiläinen konsuli lausuu m. m. seuraavaa:

Englannissa puhutaan paljon Chicagosta ja muissa unionikaupungeissa maksettavista korkeista työpalkoista, mutta huomioon on myöskin otettava työn epäsäännöllisyys ja elintarpeiden kalleus.

Semmoissa olosuhteissa on helppo käsittää, miten vaikeata on monellekin työn saanti, woidakseen wälttää ”trampiksi” (irtolaiseksi) joutumista. Ja waikkapa hän jotenkuten työtä saisikin, niin ei hän woi olla warma siitä että saa se pitää. Paikanhankkimis-toimistoilla on hywin huono maine, eikä sanomalehdissä ilmoittamisestakaan ole mitään hyötyä. Ainoa keino on kulkea talosta taloon ja työpaikasta työpaikkaan työtä etsimässä. Tawallisesti seisoo suuria ihmisparwia semmoisten työpaikkojen edustalla, ja saa usein wiikkoja ja kuukausia etsiä työtä, ennen kuin jonkinlaisen työpaikan saawuttaa.

Moni on jättänyt kiinteät työpaikkansa kotimaassaan, toiwossa saada parempia. He tahtowat tehdä työtä Ameriikassa, mutta tulivat kuitenkin siirtolaisiksi ja täytyi hakea waiwan apua. Ja waikkapa he woiwatkun wälttää irtolaiseksi joutumisen, jonka seurauksena tawallisesti on itsetuntoisuuden ja terweyden kadottaminen, tulee kuitenkin työ yhä raskaammaksi ja tehtaiden säännöt ankarammiksi. Joka saapuu tehtaaseen muutamia minuutteja myöhemmin, kadottaa puolet päiwäpalkastaan. Kaikki pitää käydä kuin hengenhdässä ja tekijää ahdistetaan kiireesen. Tosin on moni köyhästä työmiehestä kohonnut työnantajaksi ja tulee hywästi toimeen, mutta ai-

nakin vanhemmille henkilöille ei siihen ole mitään toiveita. Yksin nuorempienkin henkilöiden täytyy odotella aikojen muuttumista, ja kaikissa tapauksissa on maassa syntywillä paremmat toiveet kuin ulkomaalaisilla.

Siirtolaiset näyttävät nyt etupäässä tahtowan muuttaa Chicagoon. Maanwiljelystä tätä nykyä ei ole houkutteleva. Waikkakin maanwiljelijät saavat paremman palkan kuin vanhassa kodissa, on kuitenkin työ hywin säännötöntä. Woidaan kuitenkin vielä ostaa muutamilla seuduilla hyvää maata, ja jos kellä on 40 acen suuruinen maapalsta ja wiljelee sitä itse, woi tulla hywästi toimeen, jopa mahdollisesti säästääkin jonkun weran. Mutta Chicagossa owat työmarkkinat kaikilla aloilla täpösen täydet. Ennen käytettiin köyhiä ulkomaalaisia kadunlakaisijoina, mutta muutamia vuosia takaperin walmistettiin laki, jonka mukaan ulkomaalaiset sulettiin pois mainitunlaisista kunnallisista töistä. Ulkomaalaisilla ei ole myöskään toivoa saada rautateillä työnansiota. Tosin tawara-asemilla käytetään osaksi ulkomaalaisia, waan sielläkin yksinomaan italialaisia.

Wielä owat työpalkat jotenkin korkealla, josta kiitos olkoon ammattiyhdistyksille, ja tuleekin kestävänsä siksi kunnes maailmannäyttely on ohi, mutta sitte tulee siinäkin muutos. Nykyään on moni työttömänä, siirtolaistulwa on näet liian suuri. Mutta näyttelyn loputtua tulee työnpuute warmasti vielä suuremmaksi, ja hywinkin kauan kestänee, ennenkuin liikanaiset työwoimat saadaan tasaantumaan.

Satakunta

N:o 95 – 17.8.1893

Siirtolaisten waralle

Panemme tähän muutamia lausuntoja Yhdyswaltain työmies-oloista "Amerikan Uutiset" nimisen lehden mukaan 20 p:ltä viime heinäkuuta.

Leadwillestä, Colo., kirjoitetaan Amerikan Uutisille: "Täällä hiljan"stoppasi" kaikki kaiwannot ettei jäänyt kuin yksi entiseen käyntiin. Pumpun-käyttäjät ainoastaan saivat pitää työnsä. Kuten lukia tietää, oli syysiihen hopean hinnan alennus. Muita töitä ei täällä juuri ole kuin tuo tunneli eli ihmissurmapaikka, jossa suomalaisiakin on menettänyt henkensä. Paljon on siis täällä työttömiä ja ellei kaiwannoita taas pian panna käymään tulee rahanpuute.

Siirtolaisten waralle

panemme tähän muutamia lausuntoja Yhdyswaltain työmies-oloista "Amerikan Uutiset" nimisen lehden mukaan 20 p:ltä viime heinäkuuta.

Leadwillestä, Colo., kirjoitetaan Amerikan Uutisille: "Täällä hiljan"stoppasi" kaikki kaiwannot ettei jäänyt kuin yksi entiseen käyntiin. Pumpun-käyttäjät ainoastaan saivat pitää työnsä. Kuten lukia tietää, oli syysiihen hopean hinnan alennus. Muita töitä ei täällä juuri ole kuin tuo tunneli eli ihmissurmapaikka, jossa suomalaisiakin on menettänyt henkensä. Paljon on siis täällä työttömiä ja ellei kaiwannoita taas pian panna käymään tulee rahanpuute.

Cedarwillestä, Mich., kirjoitetaan: Työ on wilkkaassa käynnissä ja palkkakin on tydyttävä.

Marfield, Minn. Viime talwena hohti tulewaisuus hywin kauniilta, mutta nyt on toisin. Tässä ympäristöllä olewat kaiwannot, joista jo nostettiin ooria, owat osaksi jo kokonaankin lakautetut, siis huono aika.

Cedarwillestä, Mich., kirjoitetaan: Työ on wilkkaassa käynnissä ja palkkakin on tydyttävä.

Marfield, Minn. Viime talwena hohti tulewaisuus hywin kauniilta, mutta nyt on toisin. Tässä ympäristöllä olewat kaiwannot, joista jo nostettiin ooria, owat osaksi jo kokonaankin lakautetut, siis huono aika.

Frederick, S. D., 1893. Surkuttelen niitä työmiehiä, jotka tulewat tänne työnhakuun. Joukotaisin on heidän täytynyt lähteä muista osista työtä hakemaan, sekä etelä- että pohjos Dakotoista, joissa parempi wuodentulo on, ehkäpä paikoin

keskinkertainenkin.

Koska aika on nyt kaikkialla kaiwantopai-koissa huono, eikä kukaan voi warmuudella sanoa, woiwatko Michiganin ja Minnesotan kaiwannot enää milloinkaan kilwoitella etelä-wal-tion kaiwantojen kanssa, niin olisi wiisainta kaikille niille, joilla on wähänkin waroja, ottaa maa-ta, ennen kuin muut kansalaiset wiewät ne.

Baraga, Mich. On paras kansalaisille, että eiwät matkustakaantänne, sillä täällä on niin paljon joutilaita että ei tahdo sias heille olla. Kummaa tämä on nähdä ja kumminkaan ei ole tietoa millä hetkellä myllyt seisotetaan. Huhu on näet tiennyt kertoa niiden pysähdyttämises-tä.

Telluride, Colorado. Aika täällä on nyt jok-sikin huonoa kun hopea on halpaa. Kaiwannoita on jo pysähtynyt ja toisista on miehiä wähetty, mutta suomalaisten kaiwanto käy täydellä woimalla. Noin 10:nen miestä on tätä nykyä työssä ja pian kuulutaan otettawan lisää.

Nawarro, Cal. Wiikkoja on wierinyt ja wuo-sia on kulunut siitä kuin olen sanomalehteen kir-joittanut. Aikomukseni siis on piirtää muutama sana, poistaakseni äänettömyys tältäkin paikalta. Meitä suomalaisia asustelee tällä paikalla 200 eli 300 vaiheelle. Työhommista saan mainita, että ne owat wilkkaassa käynnissä. Toiset työs-kentelewät sahamyllyssä ja toiset metsä-kämpil-lä, palkkakin on werrattain hywä, joten ahkera ja säästäwäinen työmies woipi tienata wanhan päiwän waraa.

Lanesville, Mass. Työ-hommat kiwi-mur-timoissa owat tawallisen wilkkaassa käynnissä,

waan suomalainen siirtolaisuus on kaswanut täl-le paikalle niin suureksi, että ei kaikille wastatu-lioille työtä riitä.

Baraga, Mich. Työ-paikat owat 2 sahamyl-lyä, joista toinen käy yötä päiwää. Kolmaskin on walmistumassa kohta. Mutta miehiä on laiskana paljon enempi kuin on työtä.

Tower, Minn. Työhommatt owat supista-maan päin. Kaiwannot käywät waan yhtä wuo-roa. Monta sataa työmiestä on sen takia joutunut työttömäksi. Owatpa sahamyllytkin siihen lisäk-si wielä wähentäneet miehiä, jotta aika näyttää warsin synkältä. Taitaapa se huono aika koskea kapakoitakin koska siellä on wähän wieraita? Joitakin kortinlyöjiä näkee siellä suuressa hiljai-suudessa lehteänsä katselewan, mutta rahoja ei näytä olewan liikkeessä. Työn johtajat koetta-wat kyllin käyttää huonoa aikaa hywäksensä pa-koittamalla miehiä tekemään enempi työtä kuin he jaksawatkaan. Täytyy siis köyhän työmiehen pelwon pakosta tehdä työtä enempi kuin hän jak-saisikaan.

Mesaba, Minn. Työhommatt täällä owat rajoittuneet sahatöihin, waan koska sahasta loppu-wat tukit niin pysähtyi sahakin. Höylämylly on wielä käynnissä, waan siihen ei sowi hywinkään monta miestä. Työ kansa on siitä syystä muutta-nut pois täältä.

Täällä kuuluu joka paikassa huonoa. Miehiä kuuluu olewan paljo yli tarpeen joka paikassa ja joutilasten luku aina waan kaswaa.

Elystä, Minn. Työhommatt täällä owat huo-nonpuoleisia, sillä kaiwannoista on wähetty miehiä, jotta ainoastaan perheelliset owat jälellä.

Tekstin puhtaaksikirjoitus ja taitto:

Siirtolaisuusinstituutti

<http://www.migrationinstitute.fi>

Alkuperäistekstit haettavissa

Historiallisesta sanomalehtikirjastosta osoitteessa:

<http://digi.lib.helsinki.fi/sanomalehti>

Yksittäisen lehden numero löytyy helpoimmin
sivuston **selailu**-toiminnon kautta.

Kansalliskirjaston DIGITOIDUT AINEISTOT Suomeksi | På svenska | In English

Etusivu **Sanomalehdet** Pienpainatteet Aikakauslehdet Muut tietokannat ja verkkoaineistot

Pikahaku Hae

HISTORIALLINEN SANOMALEHTIKIRJASTO

Pääsivu **Selailu** Haku Tarkennettu haku Artikkelihakemisto Palaute

Tervetuloa tutustumaan Suomen historiaan ja menneeseen aikaan vanhojen sanomalehtien kautta!

för Helsingfors och L